Výbuch husitské revoluce

s. 82 - 84

Kalich - symbol husitství

- Čeští a moravští pánové a rytíři protestovali proti upálení Jana Husa
- 1416 v Kostnici upálen mistr Jeroným Pražský
 a papež požadovala zastavit činnost pražské univerzity pro
 sympatie k Husovi
- Univerzita rozhodnutí papeže neakceptovala, naopak začala přijímat pod obojí
 - všichni jsou si rovni a přijímají jak tělo Krista (<u>hostii</u>), tak i Kristovu krev (mešní víno).
- Stoupenci římskokatolické církve začali přívržencům Husa říkat husité, kališníci nebo utrakvisté (sub utraque - pod obojí)

Stížný list české a moravské šlechty kostnickému koncilu proti upálení Jana Husa

Vyostření situace

- Pražští husité a prohusitská šlechta vyhánějí z kostelů katolické kněze. Římský panovník Zikmund hrozí Václavu IV. křížovou výpravou. V jakém jsou oba muži příbuzenském vztahu?
- Husité se scházejí na vyvýšených místech na horách, kde přijímají z kalicha. Mezi husity se šíří myšlenky, že má nastat konec světa
 - chiliasmus.
- Král Václav IV mění definitivně svůj postoj vůči husitům (proč?), zakročuje a dosazuje na Novoměstskou radnici protihusitské konšely. Ti zatýkají tamní představitele husitů.

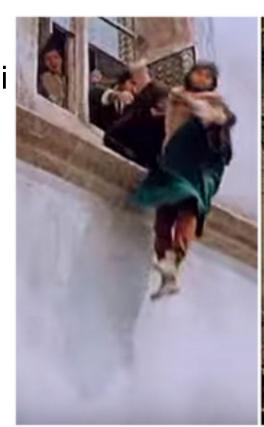
Pražská defenestrace

 30. 7. 1419 žádá zástup pražské chudiny v čele s kazatelem Janem Želivským (radikál), aby konšelé zajaté propustili. Když konšelé odmítli a vyhodili z oken do davu

kámen, byla radnice dobyta a konšelé vyhozeni a pobiti. Útok vedl Jan Žižka →

První pražská defenestrace

- Nové Město ovládli husité
 - počátek revoluce!

Novoměstská radnice

Chrám Panny Marie Sněžné, kde kázal Jan Želivský

7

Situace po defenestraci

- Václav IV. rozhněván, raněn mozkovou mrtvicí, o několik týdnů později umírá. Kdo se stává jediným dědicem trůnu?
- Zpráva o jeho smrti je znamením k dalším činům radikálů, hlavně v Praze. Plenění kostelů, klášterů tam, kde husitům nepřáli.
- Nejednotnost husitů v Českých zemích → od r. 1420 se dělí do několika svazů

Husitské svazy

- Umírnění husité husitské panstvo (vyšší a nižší šlechta)
- Cílem obsadit nejdůležitější úřady, provést <u>sekularizaci</u>
 (?) a přesvědčit budoucího panovníka, aby uznal společný husitský program (viz dále)
- Když se ukázalo, že Evropa nepřijme husitské názory, chtěli alespoň autonomní postavení v rámci římské církve. Na úplné zpřetrhání svazků s římskou církví nikdy nepomýšleli. Souhlasili s rovností všech křesťanů při bohoslužbách, ale ne v politickém životě (proč?).

Na Moravě neměli husité zprvu příznivce. Velká města (která?) zůstávala německá a katolická. Podobně i v H. a D. Lužici, Slezsku a také v některých velkých českých městech - Č. Budějovice, Plzeň.

Husitské svazy

- Radikálové snaha učinit boží zákon jedinou normou mezilidských vztahů, bez ohledu na reálné podmínky (doslovné naplnění by vedlo ke zhroucení tehdejší společnosti)
- a) Táboři (hradiště hory Tábor). Původním záměrem husitská obec, která by žila ve shodě s božím zákonem. Omezen soukromý majetek (pověstné kádě), později vybírají poplatky od okolních vsí. Nakonec vojenskořemeslnické středisko → pevnost. Včele kněží, vojenské záležitosti na starosti hejtmani (zde vynikal jednooký válečník Jan Žižka)
- b) Orebité (východočeští husité, Oreb u Třebechovic u Hradce Králové). Po neshodách s Tábory v r. 1423 odchází Žižka sem. Po jeho smrti v r. 1424 si říkají Sirotci. Pravdu božího zákona chtěli uskutečnit silou.
- c) Severočeští husité (Žatec, Louny...) spolupráce s Tábory

7

Husitské svazy a jejich program

3. Pražané - samostatný husitský proud, uprostřed mezi umírněnými a radikály. Spolupracovali s umírněnými husity. Nejsilnější postavení měla Praha na začátku revoluce, kdy stála v čele husitských sil (1. a 2. křížová výprava). Kněží Jakoubek ze Stříbra a jeho žák Jan Rokycana.

Společný husitský program: v r. 1420 přijat v Praze program pod názvem 4 pražské články (artikuly)

- 1. Přijímat pod obojí způsobou (podávání z kalicha)
- 2. Žít podle božího zákona zakázáno hřešit, trestat smrtelné hříchy...
- Svoboda kázání božího slova → volná propagace husitských myšlenek
- 4. Pro duchovenstvo zákaz vlastnit pozemkový majetek